

Ämmaemand, tase 7 hindamiskriteeriumid. LÄBIVAD KOMPETENTSID, Tegevusnäitajad: 1. lähtub oma ametialases tegevuses eetika-koodeksist (lisa 1), tõendus põhised ja tunnustatud ravi- ja tegevusjuhenditest; 2. hoiab info konfidentsiaalsust, lähtudes õigusaktidest; 3. dokumenteerib oma tegevuse, lähtudes õigusaktidest ja riiklikest tegevus-juhenditest; 4. väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt; 5. lahendab konflikte konstruktiivselt, rakendades konflikti lahendamise põhimõtteid; kasutab enesekehtestamise strateegiaid; 6. juhindub patsiendikesksest lähenemisest, arvestades ka erivajadustega patsientidega; 7. juhindub multidistsiplinaarse meeskonna töö põhimõtetest; jagab oma teadmisi kolleegidega; 8. säilitab ja arendab oma kutsealaseid teadmisi ja oskusi; 9. järgib oma töös ohutusnõudeid ja rakendab universaalseid turvalisuse tagamise ettevaatusabinõusid, lähtudes õigusaktidest; 10. kasutab ressursse säästlikult; 11. osaleb kutsealases arendustöös; 12. kasutab tööks vajalikul tasemel kontoritarkvara; kasutab erialaseid digitaalseid andmebaase ja tarkvara; 13. kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 ja ühte võõrkeelt suhtlustasandil (lisa 2).

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			HINDAMISKRITEERIUMID
TERVISEKASVATUS JA PEREPLANEERIMINE	ÄMMAEMANDUS-TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	
Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	
1. osaleb kaasaegses terviskasvatases ja reproduktiivtervise edendamisel;			Toob näiteid, milliste tegevuste kaudu osaleb ja/või panustab terviskasvatusse, reproduktiivtervise edendamisesse (nt läbiviidud loengud, avaldatud arvamused jm tegevus). Kirjeldab tervisekasvatuse ja reproduktiivtervise edendamisega kaasnevat eetilisi aspekte.
2. teostab patsiendi läbivaatuse (sh günekoloogiline ja rindade läbivaatus);			Analüüsib patsiendi/kliendi läbivaatuse ning turvalisusega seotud põhiaspekte praktilises tegevuses.
3. tunneb ära reproduktiivtervise seotud vaimse tervise seisundi muutused ja toimetuleku probleemid; korraldab juhtumil lahendamise koostöös teiste spetsialistidega;			Analüüsib naise reproduktiivtervise seotud vaimse tervise seisundi muutusi ja toimetulekuga kaasnevat probleeme. Kirjeldab patsiendi toetusteevõtteid multidistsiplinaarses meeskonnas (nimetab meeskonna liikmeid).
4. nõustab ja kirjutab välja teaduspõhised tunnustatud rasestumisvastaste vahendite vastavalt riiklikele juhenditele ja õigusaktidele ning arvestades kultuurilist tausta.	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib rasestumisvastaste vahenditega seotud nõustamist, valiku kriteeriume ja raviplaani koostamist arvestades naise ja pere individuaalseid sh kultuurilisi eripärasid. Nimetab ämmaemandusega seotud õigusakte ja ravijuhiseid, millest oma tegevuses lähtub.

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			HINDAMISKRITEERIUMID
ÄMMAEMANDUS RASEDUSE PUHUL	ÄMMAEMANDUS-TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	
Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	
1. tuvastab raseduse ja määrab raseduse suuruse, kasutades erinevaid meetodeid; <u>teeb iseseisvalt raseduse tuvastamise UH</u> ;	8. määrab ja teostab vajalikud analüüsid ning uuringud, interpreteerib tulemusi; teeb skriining-teste, kõrvalekallete korral suunab patsiendi edasi.		Kirjeldab erinevaid raseduse tuvastamise ja suuruse määramise meetodeid. Analüüsib arvele võtmise protsessi etappe, sh analüüside ning uuringute tulemuste interpretatsiooniga. Nimetab 1.trimestri skriiningtestid ning edasisuunamise põhjendused. Analüüsib 1.trimestri ultraheliuuringu teostamisega seotud praktilisi ja eetilisi aspekte.
2. jälgib iseseisvalt rasedust, lähtudes vastavatest riiklikest juhenditest ja õigusaktidest ning võimalusel arvestab naise/pere soove; <u>jälgib riskirasedat koostöös arstiga</u> ;			Toob näiteid ja analüüsib raseduse jälgimise põhimõtete rakendamist lähtudes naise soovidest, vajadustest ja tõenduspõhisest praktikast. Nimetab kehtiva raseduse jälgimise juhendi ja dokumenteerimise põhimõtteid. Kirjeldab riskiraseda jälgimist koostöös arstiga.
3. arvutab erinevate meetodite ja parameetrite järgi oletatava sünnikuupäeva ja sellest tulenevalt määrab rasedus- ja sünnituspuhkuse algusaja;			Kirjeldab oletatava sünnituse tähtaja määramiseks kasutatavaid erinevaid meetodeid ja lähtuvalt sünnituse tähtjast määrab sünnituspuhkuse aja arvestades seadusandlusest tulenevaid erinevaid tingimusi.
4. teeb vaginaalse läbivaatuse, võtab vajadusel analüüsid ning tõlgendab tulemusi, selgitab neid patsiendile, vajadusel määrab ravi või suunab edasi teiste spetsialistide juurde;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib vaginaalse läbivaatuse teostamise põhimõtteid lähtudes ämmaemanduspraktikast ja naise heaoluga seotud aspektidest. Põhjendab analüüside valikukriteeriumeid, materjali kogumise tehnikat ning tulemuste tõlgendamise põhimõtteid. Toob näiteid ravi määramise vajadusest, patsiendi ravinõustamisest ja teiste spetsialistide kaasamisest.

5. teeb naise läbivaatuse, kõhupalpatsiooni, funduse kõrguse mõõtmise, loote kasvu ja asendi hindamise, kasutades Leopoldi võtteid; hindab loote/loodete seisundit, analüüsib, tõlgendab ja selgitab tulemusi patsiendile; <u>hindab ultraheliuuringu abil loote kasvu, määrab eesasetseva osa ja platsenta asetuse, hindab lootevee kogust;</u>	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;		Analüüsib raseda objektiivset läbivaatust lähtudes raseduse kulust trimestrite kaupa, nimetades vajalike analüüside ja uuringute teostamist, naise/pere nõustamist ja saadud tulemuste dokumenteerimist ning põhjendab suunamisi teiste spetsialistide konsultatsioonidele. Kirjeldab loote seisundi hindamise põhimõtteid ja vajalike abivahendite kasutamist, toob näiteid oma praktikast. Kirjeldab ultraheliuuringu teostamisega seotud praktilisi ja eetilisi aspekte.
6. teeb kardiotokeograafia ja interpreteerib tulemusi; selgitab tulemusi patsiendile;	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;		Kirjeldab ja põhjendab kardiotokeograafia kasutamise vajadust, teostamist ning sõnastab interpreteeritavad tulemused.
7. hindab rasedusriske anamneesi ja raseduse kulu alusel, analüüsib kõrvalekaldeid normist; nõustab ja jälgib riskirasedat koostöös eriarstide ja teiste spetsialistidega;		2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Kirjeldab rasedusriskide hindamist lähtudes anamneesist ja kehtivast raseduse jälgimise juhendist, analüüsib kõrvalekaldeid normist ning põhjendab edasisuunamise ja/või teiste spetsialistide kaasamise. Põhjendab ämmaemanda pädevusse kuuluva ravi määramise vajaduse. Kirjeldab riskiraseda nõustamist ja jälgimist koostöös arstiga.
8. selgitab rasedale sünnieelse diagnostika sisu ning rasedusaegsete analüüside ja uuringute tegemise vajalikkust, läbiviimise aega, raseduse jälgimise korraldust ja põhimõtteid; <u>interpreteerib ja selgitab rasedale uuringute tulemusi;</u>	8. määrab ja teostab vajalikud analüüsid ning uuringud, interpreteerib tulemusi; teeb skriining-teste, kõrvalekallete korral suunab patsiendi edasi.		Toob näiteid sünnieelse diagnostika rakendamisest ja nõustamisega seotud aspektidest erinevatel raseduse trimestritel. Analüüsib nimetatud näidete põhjal sünnieelsete uuringutega saadud tulemusi.
9. selgitab rasedusaegseid muutusi organismis ja õpetab rasedusvaevusi vähendavaid võtteid;			Toob näiteid rasedusaegsetest füsioloogilistest muutustest, põhjendab vaevuste leevendamiseks kasutatavate leevendusviiside valikut raseduse erinevatel trimestritel.

10. toetab rasedat, <u>sh riski-rasedat</u> ja peret sünnitusplaani koostamisel ja sünnituskoha valikul <u>koostöös teiste spetsialistidega</u> .			Kirjeldab sünnitusplaani olemust ja vajadust sünnitusriskide korduvaks hindamiseks sh kodusünnitusriskide hindamiseks. Loetleb sünnituskohad, analüüsisides valiku tegemise kriteeriume olemasolevatest õigusaktidest ja juhenditest lähtuvalt sh riskiraseduse korral koostöö teiste kaasatud spetsialistidega.
---	--	--	--

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			HINDAMISKRITEERIUMID
ÄMMAEMANDUS SÜNNITUSE PUHUL	ÄMMAEMANDUS-TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	
Tegevusnäitaja	Tegevusnäitaja	Tegevusnäitaja	
1. loob ja tagab privaate, turvalise keskkonna sünnitusel; julgustab, toetab ja pakub naisele ja perele/tugiisikule füüsilist ja psühholoogilist tuge, vajadusel juhendab sünnitusel viibivat tugiisikut;	7. hindab vedelikubilanssi ja tagab vajaliku vedeliku-tasakaalu organismis;		Toob näiteid naisele/perele pakutud sünnitamiseks vajalikku privaate ja turvalise keskkonna loomisest emotsionaalse, psühholoogilise ja füüsilise toetuse pakkumise kaudu, sh tugiisiku kaasamine. Analüüsib vedelikubilansi hindamist ja tagamist sünnitusel.
2. jälgib sünnitust vastavalt riiklikele juhenditele ja õigusaktidele; hindab sünnituse protsessi kulgu ja efektiivsust; hindab loote/loodete ja sünnitaja seisundit; vajadusel teeb amniotoomia ja hindab lootevee iseloomu;	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;		Kirjeldab sünnituse juhtimist lähtuvalt kehtivast sünnituse juhendist, sh sünnitusprotsessi dokumenteerimist sünnituse perioodide lõikes, (sünnituse efektiivsus, sünnitaja ja loote seisundi hindamine jm). Analüüsib lootevee avamise vajadust/näidustust ja hinnatavaid komponente.
3. kasutab Leopoldi võtteid loote asetuse määramisel, hindab loote seisundit erinevate jälgimise meetoditega (nt.KTG, Pinardi stetoskoop, STAN); paigaldab skalpelektroodi ja rakendab STAN monitooringut;	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;		Analüüsib loote asetuse määramist sünnitusel. Toob näiteid loote seisundi hindamiseks kasutatavatest meetoditest ja vahenditest ning analüüsib tulemusi.

<p>4. teeb sünnitaja läbivaatuse ja hindab tema elulisi näitajaid; hindab Leopoldi võtetega loote asendit ja loote pea laskumist; teeb vaginaalse läbivaatuse emakakaela avanemise, loote laskumise, loote asetuse, loote-kestade seisundi, loote eesasetseva osa ja vaagna sobivuse selgitamiseks, kasutades hindamiseks Bishop´i skaalat; vastavalt leiule määratleb sünnitusfaasi ja koostab edasise plaani; kõrvalekallete korral kaasab õigeaegselt arsti;</p>	<p>1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;</p>		<p>Analüüsib sünnitaja sünnitusprotsessi latentset ja aktiivset faasi lähtudes kehtivatest juhenditest, interpreteerib tulemusi ja kirjeldab dokumenteerimise põhiaspekte. Kirjeldab edasise jälgimise plaani koostamist arvestades naise heaoluga seotud aspekte, sh arsti kaasamine kõrvalekallete esinemisel.</p>
<p>5. jälgib ja hindab väljutus-perioodi kulgu, kõrvalekallete korral kaasab õigeaegselt arsti; soovib sünnitajale sobivaid sünnitusasendeid, võtab vastu sünnituse; vajadusel teeb lokaalanesteesias episiotomia;</p>	<p>2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;</p>		<p>Analüüsib väljutusperioodi juhtimist ja abistamisvõtteid. Toob näiteid väljutusperioodis esinevatest kõrvalekaltest, mis vajavad arsti kaasamist. Analüüsib episiotomia näidustusi ja teostamisega seotud aspekte.</p>
<p>6. selgitab sünnitajale sünnitusvalu füsioloogiat ja eesmärgi ja erinevaid valutustamisvõimalusi, sh mittefarmakoloogilisi ja farmakoloogilisi valutustamise võtteid; rakendab erinevaid mittefarmakoloogilisi valutustamise võtteid ja oma pädevuse piires farmakoloogilist valutustamist; assisteerib arsti regionaalsete anesteesiategemisel;</p>	<p>2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;</p>	<p>2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.</p>	<p>Kirjeldab sünnitusvalu füsioloogiat, erinevaid farmakoloogilisi ja mittefarmakoloogilisi valutustamise võimalusi, näidustusi ja mõju. Kirjeldab regionaalset anesteesia võimalusi ja ämmaemanda rolli naise toetamisel.</p>
<p>7. hindab ja analüüsib riske sünnitusel ja/või loote seisundis, kõrvalekallete korral teavitab arsti, <u>korraldab sünnitaja või vastündinu jälgimise koostöös teiste spetsialistidega</u></p>	<p>6. vajadusel osutab abi patsiendi elutähtsate funktsioonide taastamisel, kasutades elustamisvõtteid lähtuvalt kehtivatest tegevusjuhenditest; kutsub abi või suunab patsiendi edasi teiste spetsialistide juurde;</p>		<p>Analüüsib sünnituse kulu riske ja kõrvalekaldeid, mis vajavad arsti kaasamist või suunamist kõrgema etapi tervishoiuasutusse ning sellega seonduva dokumenteerimist. Kirjeldab elutähtsate funktsioonide säilitamist ja jälgimist ning elustamisvõtteid multidistsiplinaarses meeskonnas. Toob näiteid ämmaemandustegevuse korraldusest riskisünnitaja ja kõrvalekallete esinemisel koostööst teiste spetsialistidega.</p>

8. valmistab sünnitaja ette sünnitusabi operatsioonideks erakorralistes situatsioonides (nt nabaväädi prolaps, äge lootehüpoksia, õlgade düstokia), assisteerib naistearsti; <u>juhhib meeskonnatööd</u> ;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest; 3. hindab erituselunditega seotud toimingute vajadust ja teostab protseduurid;	2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Toob näiteid erakorralistest olukordadest sünnitusel ja ämmaemandustegevusest nende lahendamisel. Analüüsib oma tegevust meeskonnajuhi ja/või -liikmena (tegevuste kooskõlastamine) eri- ja ohuolukordades (nt. nabaväädi prolaps, õlgade düstokia, loote distress vm). Analüüsib oma tegevust koordineerijana meeskonnas (tegevuste kooskõlastamine) eri- ja ohuolukordades (nt. nabaväädi prolaps, õlgade düstokia, loote distress vm).
9. sünnitustegevuse kõrvalekallete korral kasutab mittefarmakoloogilisi meetodeid ja või täidab naistearsti korraldusi; teostab amniootomia ja hindab lootevee iseloomu ja hulka;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib sünnitustegevuse kõrvalekaldeid, mis vajavad meeskonnatööd ja naistearsti juhiste järgimist või sünnitaja suunamist järgmise etapi tervishoiuasutusse, sh ravimite mõju sünnitajale, lootele ja sünnitustegevusele. Nimetab mittefarmakoloogilised valutustamise võimalused ja lootevee avamise näidustused. Analüüsib korrekse dokumenteerimise olulisust.
10. tagab emale ja lapsele turvalise keskkonna kiindumus-suhte kujunemiseks, abistab esmase nahk-naha kontakti ja imetamise algatamisel;			Analüüsib keskkonnast ja sünnituse kulust tulenevalt kiindumussuhte kujunemiseks vajalikke tegevusi. Toob näiteid varajase nahk naha kontakti ning imetamise algatamise rakendamisest
11. hindab nabaväädi klemmimise ajastust, lähtudes vastsündinu gestatsiooni vanusest ja seisundist ning ema seisundist;			Toob näiteid nabaväädi sulgemise tehnikatest ja ajastatusest lähtudes vastsündinu gestatsiooni ajast, üldisest heolust ning sünnitanu seisundist.
12. hindab ja juhhib platsentaarperioodi vastavalt juhenditele; kõrvalekallete puhul kutsub abi ja tegutseb vastavalt juhendile; hindab päramiste terviklikkust; <u>eriolukorras eemaldab platsenta manuaalselt</u> ;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib platsentaarperioodi juhtimist lähtudes kehtivast sünnituse käsitlusjuhendist sh platsenta terviklikkuse hindamist, määratledes arsti kaasamist vajavad kõrvalekalded või vajaduse suunata patsient järgmise etapi tervishoiuasutusse. Nimetab platsentaarperioodis kasutatavad ravimid ja kirjeldab dokumenteerimist lähtuvalt valitud taktikast. Kirjeldab platsenta manuaalse eemaldamise tehnikat.

13. hindab sünnitusjärgset verekaotust, kasutab sünnitusjärgse veritsuse ja verejooksu ennetamise võtteid ja ravimeid;	3. hindab erituselunditega seotud toimingute vajadust ja teostab protseduurid;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib varases sünnitusjärgses perioodis verekaotuse hindamist, ämmaemandustegevusi ja tegevuste dokumenteerimist. Analüüsib tegevusi varases sünnitusjärgses perioodis verejooksu ennetamiseks sh verejooksu ennetamiseks kasutatavate ravimite ja verekaotuse mõju emale ja vastsündinule, vajadust teiste spetsialistide kaasamiseks või naise suunamist järgmise etapi tervishoiuasutusse.
14. teostab sünnitusteede revisiooni terviklikkuse hindamiseks; manustab sünnitusteede taastamise eelselt lokaalanesteetikumi; korrigeerib emakakaela rebendit, <u>juhendab emakakaela rebendite korrigeerimist</u> või abistab naistearsti korrigeerimisel; <u>korrigeerib eriolukorras III järgu rebendit</u>	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib sünnitusteede terviklikkuse kontrolli teostamist, taastamise vajaduse hindamist, taastamistehnikat ja naistearsti kaasamise vajadust, sh ravimite kasutamist ja dokumenteerimist. Toob näiteid sünnitusteede terviklikkuse taastamisest lähtudes naise taastumist soodustavatest aspektidest ja heaolust. Kirjeldab emakakaela ja lahkliha III järgu rebendi taastamise tehnikat, järelhooldust ja patsiendiõpetuse põhimõtteid.

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			HINDAMISKRITEERIUMID
SÜNNITUSJÄRGNE ÄMMAEMANDUS	ÄMMAEMANDUS-TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	
Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	
1. juhendab ja toetab vanemaid nahk-naha kontakti loomisel, juhendab imetamise käivitumise protsessi; julgustab ja abistab vanemaid lapsega emotsionaalse sideme loomisel;			Analüüsib nahk naha kontakti teostamist, emotsionaalse sideme loomist mõjutavaid tegureid ja ämmaemanda rolli.
2. teostab sünnitusjärgse läbivaatuse ja selgitab organismis toimuvaid muutusi; hindab emaka involutsiooni ja sünnitusteede traumade paranemist, sh	5. teostab haavahooldust, lähtudes haava tüübist; kõrvalekallete ilmnemisel planeerib sekkumised;		Analüüsib sünnitusjärgse perioodi tegevusi lähtuvalt organismis toimuvatest muutustest (emaka involutsioon, sünnitusteede paranemine, sh haava hooldus) ja sekkumisvajadustest. Kirjeldab praktikas ilmnunud eetilisi lähtekohti ja dokumenteerimist.

keisrilõike haav;			
3. jälgib ja hindab operatsioonijärgset patsiendi seisundit vastavalt tervise näitajatele ja ravi korraldustele; vajadusel planeerib edasise sekkumise;	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi; 2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Kirjeldab operatsioonijärgse patsiendi seisundi hindamist, nimetab elulised näitajad, mida jälgitakse ja analüüsib tulemusi, tuues välja sekkumist vajavad olukorrad. Analüüsib määratud valu- ja/ või infektsiooniravi mõju ning tõhusust.
4. juhendab ja toetab naise toimetulekut sünnitusjärgse taastumise ja enesehooldusega ning informeerib võimalikest ohutunnustest ja abisaamise võimalustest;			Analüüsib naise toetamist ja nõustamist sünnitusjärgsel perioodil. Nimetab sünnitusjärgse perioodi kulu ohutunnused ning abisaamise võimalused.
5. toetab vanemaid kriisis, arvestades vanemate emotsionaalset seisundit ja vajadusi; <u>korraldab juhtumi lahendamise koostöös teiste spetsialistidega;</u>			Kirjeldab ämmaemanda tegevusi kriisis olevate vanematega ja suunamisvajaduse selgitamist teiste spetsialistide juurde või teise tervishoiuasutusse.
6. juhendab vanemaid vastsündinu (sh enneaegse vastsündinu) ja imiku baasvajaduste äratundmisel ja hindamisel, õpetab hooldusvõtteid ning informeerib võimalikest ohutunnustest ning abisaamise võimalustest; <u>tunneb ära psühhomotoorse arengu kõrvalekalded;</u>			Analüüsib perede juhendamist vastsündinu ja imiku, sh enneaegse/haige vastsündinu esmaste vajaduste äratundmisel ja hooldusvõtete õpetamisel ning tegutsemist erinevate ohutunnuste ilmnemisel. Toob näiteid vastsündinu psühhomotoorsete kõrvalekallete märkamisest ning abisaamise võimalustest.
7. juhendab ja toetab naist imetamisel; <u>diagnoosib imetamisprobleeme põhjustavaid seisundeid ja määrab ravimeetodid. vajadusel koostöös teiste spetsialistidega;</u> vajadusel soovitab alternatiivseid toitmistehnikaid;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib naise juhendamist imetamise perioodil. Kirjeldab sagedamini esinevaid imetamisprobleeme ja nende lahendamiseviise, sh alternatiivseid toitmistehnikaid, ravimeetodeid ning ravi tõhusust. Nimetab probleemide lahendamiseks kaasatavad spetsialistid.

8. juhendab ja toetab naist laktatsiooni käivitamisel ja selle säilitamisel;			Analüüsib laktogeneesi füsioloogiat, laktatsiooni säilitamist, naise toetamist ning juhendamist.
9. määratleb laktogeneesi pärssimise vajaduse; juhendab ja toetab naist, lähtudes valitud laktogeneesi pärssimise meetodist.	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Nimetab laktatsiooni pärssimist vajavad olukorrad, -meetodid, sh ravimid, nende mõju ja tõhusus. Analüüsib laktatsiooni pärssimisega seotud naise juhendamist ja toetamist.

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			HINDAMISKRITEERIUMID
VASTSÜNDINU HOOLDUS	ÄMMAEMANDUS-TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	
Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	Tegevusnäitajad	
1. tõendab sünni ja identifitseerib vastsündinu;			Kirjeldab vastsündinu identifitseerimise ja registreerimise protsessi, sh kodusünnituse puhul. Nimetab olulised infoallikad.
2. hindab vastsündinu seisundit sünnil Apgari skaalal, teeb vastsündinu esmase läbivaatuse ja tualeti;			Analüüsib vastsündinu esmase läbivaatuse teostamist sh esmase tualeti tegemist, vastsündinu seisundi hindamist Apgari skaalal.
3. jälgib vastsündinu kohanemist ja hindab seisundit;	1. mõõdab elulisi näitajaid ja interpreteerib tulemusi;		Analüüsib ajalise ja terve vastsündinu kohanemist, sellega seotud tegevusi, hindamist ja dokumenteerimist vastsündinu eaperioodil.
4. jälgib haiget vastsündinut järgides ravikorraldusi, juhendab ema/pere haige vastsündinu hoolduse osas;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest; 4. hindab fototeraapia rakendamise vajadust ja teostab fototeraapiat, lähtudes ravikorraldustest;	2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Toob näiteid haige vastsündinu jälgimisest iseseisvalt ja meeskonna liikmena (nimetab meeskonna liikmed), ravist, hoolduse eripäradest ja selle tõhususest, sh vanemate nõustamisest. Toob näiteid fototeraapia rakendamise vajadusest, selle teostamisest, ravikorralduste järgimisest ning vanemate kaasamisest.
5. vajadusel osutab vastsündinule abi elutähtsate funktsioonide taastamisel, kasutades elustamisvõtteid lähtuvalt kehtivatest tegevusjuhenditest; kutsub	6. vajadusel osutab abi patsiendi elutähtsate funktsioonide taastamisel, kasutades elustamisvõtteid lähtuvalt kehtivatest tegevusjuhenditest; kutsub		Kirjeldab esmaabi osutamist vastsündinule ning tegutsemist lähtudes kehtivatest juhenditest. Nimetab kaasatud tervishoiuspetsialistid elutähtsate funktsioonide taastamiseks erinevates keskkondades (nt.kodu) ja analüüsib

abi või suunab patsiendi edasi teiste tervishoiuspetsialistide juurde.	abi või suunab patsiendi edasi teiste spetsialistide juurde;		meeskonnatööd (abi vajadus jne).
--	--	--	----------------------------------

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID			
ÄMMAEMANDUS NAISTEHAIGUSTE JA RASEDUSE KATKEMISE/ KATKESTAMISE KORRAL	ÄMMAEMANDUS- TOIMINGUD	RAVIPLAANI KOOSTAMINE	HINDAMISKRITEERIUMID
Tegevusnäitajad	Tegevusnäitaja	Tegevusnäitaja	
1. selgitab naistehaiguste ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamisvõimalusi, levikut, kulgu, diagnostikat ja ravipõhimõtteid; määrab ravi oma pädevuse piires;	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest; 8. määrab ja teostab vajalikud analüüsid ning uuringud, interpreteerib tulemusi; teeb skriiningteste, kõrvalekallete korral suunab patsiendi edasi.	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Analüüsib naistehaiguste ja STLH ennetusmeetodeid. Toob näiteid STLH levikust, mõjust reproduktiivtervisele ja diagnoosimismeetoditest. Loetleb ämmaemanda pädevuses olevaid ravimeid ja ravi põhimõtteid, määratleb suunamise ja lisakonsultatsiooni vajaduse.
2. juhendab ning nõustab naisi (vajadusel ka pereliikmeid) seksuaalkäitumise ning rasestumisvastaste vahendite kasutamisel, sealhulgas pärast raseduse katkestamist;		1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.	Toob näiteid patsiendi vajadusest (sh raseduse katkestamise järgselt) lähtuvalt kontratseptsiooni ja seksuaalkäitumise nõustamisest ja vajadusest kaasata teine spetsialist.
3. selgitab raseduse katkestamise võimalusi ja abordijärgseid tüsistusi; õpetab abordijärgset enesehooldust; <u>selgitab välja naise vastunäidustused</u>	2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;	1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust	Analüüsib raseduse katkestamise võimalusi, näidustusi, tüsistusi ja patsiendiõpetuse olulisi aspekte. Toob näiteid patsiendi suunamise vajadusest ja võimalustest Sobiliku rasestumisvastase vahendi valiku kirjeldus 2.tegevusnäitaja hindamiskriteeriumis.

<p><u>abordiks ning valib koos naisega parima raseduse katkestamise meetodi; suunab raseduse katkestamisele; aitab valida naisele sobiliku rasestumisvastase vahendi;</u></p>		<p>ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.</p>	
<p>4. hindab naise seisundit ja elulisi näitajaid erinevate reproduktiivtervise häirete korral, järgides ravikorraaldu; selgitab enesehoolduse ja abi võimalusi; vajadusel ravib või suunab edasi teiste spetsialistide juurde;</p>	<p>2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraaldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;</p>	<p>1. määrab ravi vastavalt kehtivatele ravijuhistele ja õigusaktidele; 2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.</p>	<p>Analüüsib reproduktiivtervise seotud patsiendi jälgimist ja hooldust ning toob näiteid patsiendiõpetusest enesehoolduse, -abi saamise võimalustest ja multidistsiplinaarsest meeskonnatööst.</p>
<p>5. selgitab erinevate haiguste, <u>sealhulgas naistehaiguste mõju viljakusele; nõustab viljatusprobleemidega paare; hindab viljatusravi vajadust; selgitab erinevaid viljatusravi uuringuid, diagnostilisi meetodeid ja ravivõimalusi.</u></p>	<p>2. manustab ravimeid, lähtudes ravikorraaldustest ja kehtivatest ravijuhenditest;</p>	<p>2. hindab määratud ravi tõhusust ja vajadusel korrigeerib määratud ravi; vajadusel kaasab teisi spetsialiste.</p>	<p>Toob näiteid viljatuse diagnostilistest meetoditest, viljatusravi näidustustest, erinevatest viisidest. Analüüsib ämmaemanda rolli viljatusravi rakendamisel ja paaride nõustamisel kogu protsessi vältel.</p>

GRUPINÕUSTAMINE	HINDAMISKRITEERIUMID
Tegevusnäitajad	
1. selgitab välja grupi vajadused ja ootused, kasutades sobivaid meetodeid; seab nõustamise eesmärgi, määratleb käsitletavat teema(d), kavandab vajaliku tegevuse ja valmistab ette materjalid;	Analüüsib oma tegevust teostatud grupinõustamise näitel, milles toob välja grupi vajaduste määratlemiseks valitud meetodid ja valiku põhjenduse. Meetodi valiku kirjeldamisel nimetab eesmärgi, käsitletavat teemat koos tegevustega.
2. lepib kokku grupitöö reeglid ja tegevuse ning kujundab motiveeriva nõustamiskeskonna, julgustab gruppi tegema aktiivset koostööd;	Analüüsib grupinõustamise keskkonda ja motiveeriva keskkonna loomist. Analüüsib grupinõustamise protsessi, toetavat tegevust lähtudes individuaalsetest vajadustest ja eetilistest lähtekohtadest.
3. algatab ja toetab arutelu, loob soodsad tingimused grupiliikmete vaheliseks tagasisideks, arvestades grupiliikmete individuaalseid vajadusi, suunab grupiprotsesse;	
4. hindab koos grupiga nõustamistulemusi, analüüsides kriitiliselt grupiliikmetelt saadud tagasisidet ja lähtudes nõustamise eesmärgist; vajadusel lepib kokku edasise tegevusplaani;	Analüüsib grupinõustamise tulemusi eesmärgist tulenevalt ja vajadusel määrab edasise tegevusplaani. Analüüsib grupinõustamise lõppedes kogu protsessi, viib sisse vajadusel sarnase grupi nõustamiseks parendus muudatused (nimetab muudatused).
5. teeb kokkuvõtte, analüüsides kriitiliselt nõustamisprotsessi; vajadusel kavandab parendustegevused sarnaste gruppide nõustamisprotsessi läbiviimiseks;	
6. teeb koostööd siht- ja sidusrühmadega, rakendades kogukonnapõhiseid preventatiivseid meetmeid, kaasates teisi spetsialiste.	Loetleb grupinõustamise läbiviimise olulised siht- ja sidusrühmad ning teised kaasatud spetsialistid, et grupinõustamise tulemusel oleks kogukonnapõhine preventatiivne meede jätkusuutlik.